

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
LRVkanceliarija@lr.lt

2020-11-24 Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2012 M. LAPKRIČIO 7 D. NUTARIMO NR. 1354 „DĖL SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO BŪTINOJO KIEKIO TIEKIMO IR GAMTINIŲ DUJŲ VARTOJIMO PAJĖGUMŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

AB „Ignitis grupė“ (toliau – Grupė) susipažino su 2020 m. lapkričio 23 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Energetikos ministerija) Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – LRV) pateiktu LRV nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 7 d. nutarimo Nr. 1354 „Dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjo kiekio tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektu¹ (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo siekiama reglamentuoti, kad 2021 metams suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalo būtinasis kiekis yra sumažinamas dvigubai (t. y. nuo 4 iki 2 laivų per metus).

Grupė pakartotinai atkreipia LRV dėmesį, kad Nutarimo projektas pažeidžia dabartinį teisinį reguliavimą, nustatytą tiek Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatyme (toliau – SGDTĮ), tiek Europos Komisijos 2018 m. spalio 31 d. sprendime dėl valstybės pagalbos Klaipėdos SGD terminalui Nr. SA.44678 (2018/N) (toliau – EK sprendimas).

Be to, Energetikos ministerijos 2020 m. lapkričio 23 d. LRV pateikta Nutarimo projekto versija akivaizdžiai neatsižvelgia į daugumą viešojo derinimo metu įvairių suinteresuotų institucijų pateiktų pastabų, o derinimo pažymoje nurodyti teiginiai „Atsižvelgta iš dalies“ neatitinka tikrovės:

1. Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija) aiškiai indikavo, jog Nutarimo projektas turi būti taisomas:

*„Vertinant minėtą teisinį reguliavimą ir jau pateiktą Tarybos nuomonę, pažymime, kad Vyriausybės Projekte siūlomą keičiamą nutarimą galės priimti tik po jo suderinimo su Taryba, todėl **Projektas turi būti koreguojamas**, derinant pozicijas su Taryba.“*

2. Savo ruožtu Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) įvardino esminę riziką, į kurią dabartinis Nutarimo projektas, deja, niekaip neatsižvelgia:

*„Taryba, atsižvelgdama į tai, kad būtinasis kiekis, pagrįstai reikalingas SGD terminalo dujinimo technologijos procesams bei techninės būklės užtikrinimui, 2021 metais ženkliai sumažės, atkreipia **Projekto rengėjų dėmesį, kad ateityje gali susiklostyti situacija, kai Projekte numatyto būtinąjo kiekio nepertraukiamam SGD terminalo darbui gali neužtekti**.“*

3. Lietuvos Respublikos Finansų ministerija taip pat argumentuotai nepritarė šiam Nutarimo projektui:

*„Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad siūlomas suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjo kiekio sumažinimas pažeistų pagrįstus bei teisėtus valstybės valdomos įmonių grupės lūkesčius, sukurtų pagrindą abejoti valstybės priimamų sprendimų teisėtumu bei nuoseklumu ir prisiimtų įsipareigojimų vykdymu (ar tai ginčyti), **Nutarimo projektui nepritariame**.“*

4. Net SGD terminalo operatorius AB „Klaipėdos nafta“ (toliau – Klaipėdos nafta) įvardino, jog Nutarimo projektu bandomas sumažinti būtinasis SGD kiekis negarantuos tinkamos SGD terminalo techninės būklės:

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/724f48202d8911eb8c97e01ffe050e1c?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=dc492c24-361d-4e18-8f8c-3ec13a68a232>

„Ivertinus SGD terminalo technologinį veikimą, pažymėtina, jog aplinkybės, kurių pagrindu buvo nustatytas 4 tipinių SGD krovinių per metus būtinas SGD terminalo kiekis, nėra pasikeitusios. [...] Atsižvelgiant į komercinių terminalo naudotojų verslo poreikius ir jų daromą įtaką sprendimams gabenti SGD krovinius į SGD terminalą, pažymėtina, kad SGD terminalo veikloje gali susidaryti nenuspėjamų situacijų, kai papildomas, viršijantis numatytą 2 krovinių dydį, būtinojo tiekėjo kroviny bus reikalingas SGD terminale, siekiant palaikyti SGD terminalo technologinę būklę.“

Tuo pačiu labai keistai atrodo, jog ir pačios Energetikos ministerijos pozicija šiuo klausimu nėra nuosekli, kadangi ji per pastaruosius dvejus metus pasikeitė kardinaliai – dar 2018 metais Energetikos ministerija, bendraudama su Europos Komisija, teigė, jog 4 SGD krovinių būtinas kiekis ir paskirtasis SGD tiekimas yra reikalingi SGD terminalo veiklos bei energetinio šalies saugumo užtikrinimui (ką aiškiai patvirtina ir EK sprendimas):

„(76) Lietuvos valdžios institucijos toliau laiko ilgalaikę tiekimo sutartį su „Statoil“ reikalinga priemone, padėsiančia užtikrinti reguliary SGD tiekimą į SGD terminalą.

(77) Todėl Lietuvos valdžios institucijos pasiūlė, kad nuo 2019 m. sausio 1 d. pirkimo įsipareigojimas bus pakeistas į LITGAS taikomą pristatymo įsipareigojimą. LITGAS toliau bus įsipareigojusi tiekti SGD privalomą kiekį, kuris reikalingas SGD terminalo veiklai užtikrinti, nepaisant rinkos sąlygų (toliau – „Tiekimo įsipareigojimas“). Tiekimo įsipareigojimas turi būti taikomas tuo pačiu laikotarpiu ir tomis pačiomis sąlygomis, kurios numatytos pirkimo įsipareigojimui.“

Šioje situacijoje itin stebina ir faktas, jog Energetikos ministerija net nebandė vykdyti 2020 m. lapkričio 9 d. Vyriausybės kanclerio pavedimo², kuriame nurodama, kad Ministro pirmininko pavedimu Energetikos ministerijos yra prašoma išnagrinėti ir atsakyti Grupei dėl Nutarimo projektu keliamų problemų sprendimo būdų (atsakymo kopiją taip pat nusiunčiant Vyriausybės ir Prezidento kanceliarijoms). Grupė dar kartą atkreipia LRV dėmesį, jog iki šiol iš Energetikos ministerijos nėra gavusi jokio atsakymo, kuriame Energetikos ministerija būtų pateikusi galimus šių problemų sprendimo būdus.

Galiausiai, Nutarimo projektas prieštarauja tiek SGGTĮ 2 straipsnio 3 dalyje, tiek SGGTĮ 11 straipsnio 8 dalyje numatytiems imperatyviems reikalavimams. Kadangi – kaip tiksliai pastebėjo Teisingumo ministerija – LRV šį Nutarimo projektą galėtų priimti tik po jo tinkamo suderinimo su Taryba, o Taryba savo ruožtu oficialiai (t. y. pagal SGGTĮ numatytas procedūras) jau prieš pusę metų (2020 m. gegužės 13 d. raštu Nr. R2-(D)-2693) buvo suderinusi 4 tipinius SGD krovinius per metus atitinkantį SGD terminalo būtinąjį kiekį visam liekančiam 2021-2024 metų pradinio SGD terminalo eksploatavimo laikotarpiui, tai reiškia, jog priimdama Energetikos ministerijos siūlomą Nutarimo projektą LRV akivaizdžiai pažeistų SGGTĮ aiškiai ir nedviprasmiškai įvardintas tvirtinimo procedūras.

Ivertinus visas šias aplinkybes, Grupė dar kartą pažymi, kad kategoriškai nepitaria Nutarimo projektui bei ragina Energetikos ministeriją kuo skubiau jo atsisakyti, arba bent jau tinkamai atsižvelgti į Nutarimo projektui pateiktas pastabas bei ieškoti visapusiško ir netrumpalaikio šio klausimo sprendimo tiesiogiai diskutuojant su visomis suinteresuotomis šalimis (VERT, Klaipėdos nafta, paskirtuoju SGD tiekėju bei Grupe).

Jeigu Nutarimo projektu numatyti pakeitimai visgi būti priimti jų tinkamai neišdiskutavus, Grupė būtų priversta detalčiai vertinti tokių sprendimų teisėtumo ginčijimo galimybę Lietuvos Respublikos teismuose bei siekti žalos atlyginimo teisiniu keliu.

Komercijos ir paslaugų tarnybos direktorius

Vidmantas Salietis

² Dokumento registracijos Nr. G-14195.

Vytautas Rimas, tel., +370 687 43814, el.p. vytautas.rimas@ignitis.lt